

zeer sterke maagspasmus, hypermotiliteit van de darm en sterke kramp van de dikke darm. De pap bleef zich gedurende acht dagen in het colon ophouden en gaf op de röntgenphoto het beeld van spastische colitis. De spasmus betrof dus de hele maagdarmtractus. Hij vat de verschijnselen op als een allergische maagdarmstoornis, een postvaccinale allergische shock. Hij besluit: „Het allergen zal hier zonder twijfel in het vaccin moeten gezocht worden”.

Door samenwerking van alle artsen in ons kleine land is na zijn ingezonden artikel van 24 December 1924 (*Ned. Tijdschr. v. Gen.*, I, bl. 86, 1925) het klinische en het histopathologische ziektebeeld encephalitis postvaccinalis komen vast te staan; het onderscheid tussen leuco- en neuro-encephalitis is duidelijk geworden; het vaccineren in de eerste twee levensjaren werd doorgezet, waardoor het aantal sterfgevallen aan encephalitis aanzienlijk is gedaald en de bevolkingsimmunitet tegen pokken belangrijk kan worden verbeterd.

Wederom doe ik een beroep op samenwerking van alle artsen. De gedachten-gang die aan dit verzoek om mededelingen ten grondslag ligt, is als volgt:

Lues: primair affect — lues cerebrospinalis; bij afnemende immunitet, mits er allergen is, allergische aandoeningen: tabes, tabetische crises, demyelinisatie — dementia paralytica, demyelinisatie. Allergeen: jarenlang is in de hele wereld ernaar gezocht, ten slotte heeft NOGUCHI de spirochaete aangetoond; ook bij tabes in heel gering aantal.

Vaccine: primair affect — encephalitis postvaccinalis; bij afnemende immunitet, mits er allergen is (revaccinatie), allergische aandoeningen: ziektebeelden als hierboven beschreven, maagdarmcrises — encephalitis na revaccinatie (verg. dit *Tijdschrift*, I, 925, 1941). Allergeen:; verwekker van encephalitis na revaccinatie:; verwekker van encephalitis na primovaccinatie:

Ik moge de artsen verzoeken, indien zij soortgelijke gevallen als hierboven beschreven na revaccinatie hebben waargenomen, hiervan mededeling te doen, met vermelding van de nodige bijzonderheden, aan prof. dr A. POLMAN, voorzitter van de Gezondheidsorganisatie T.N.O., Koningskade 12, Den Haag, of wel aan ondergetekende.

's-Gravenhage, 2 October 1951
Javastraat 20

F. S. VAN BOUWDIJK BASTIAANSE

PSYCHOTHERAPIE BIJ INWENDIGE ZIEKTEN

Op bl. 2829 van het *N.T.v.G.* van 22 September 1951 is een literatuurlijstje opgenomen, behorend bij het verslag van een lezing over „Psychotherapie bij inwendige ziekten”. In dat lijstje mis ik het boek van dr VAN RENTERGHEM, LIÉBAULT en zijn school en het artikel van STIGTER in het *N.T.v.G.* van 31 December 1950.

Voor hen, die in deze therapie belang stellen, zij gewezen op het werk (in de vorige eeuw) van LIÉBAULT, BRAID, BERNHEIM, LÉVY, DUBOIS. Dr LIÉBAULT had zijn kliniek in Nancy, waar de doctoren FREDERIK VAN EEDEN en VAN RENTERGHEM zijn methode bestudeerden en overnamen in hun kliniek te Amsterdam. Toen FREDERIK VAN EEDEN geheel de litteraire richting opging (SLAUERHOFF, TER BRAAK en VESTDIJK — zelf grote litteraire figuren — hadden dus in ons land een grote voorganger gehad), bleef VAN RENTERGHEM alleen (later met VAN DER CHIJS). Ongeveer 40 jaar geleden heb ik een patiënt gehad (geschikt voor die therapie) die met succes door dr VAN RENTERGHEM werd behandeld in zijn kliniek in de van Breestraat 1 te Amsterdam.

Nunspeet, 1 October 1951

A. VERSCHOOR

ETSING VAN DE LUCHTWEGEN TENGEVOLGE VAN INADEMEN VAN AMMONIAKGAS

Van lijders aan ammoniakvergiftiging schijnt bekend te zijn dat zij uitermate gevoelig zijn voor een nieuwe prikkeling door een spoortje ammoniak.

Hierbij ontstaat dan een spastische hoest. Zelf heb ik dit eens duidelijk kunnen waarnemen, de patiënt moest toen uit het bedrijf worden verwijderd.

Utrecht, 29 September 1951.

R. L. BAART DE LA FAILLE

INTERCOSTALE NEURALGIE ¹⁾

Als mogelijke oorzaken worden genoemd: pijnen bij of na herpes zoster. Niet genoemd is de mogelijkheid, dat een zosterinfectie kan ontstaan zonder herpes. Ik zag eenmaal een intercostale neuralgie in welks beloop een zeer geringe maar duidelijke herpes-eruptie de aard van de ziekte verried. Ik acht het op grond daarvan niet onmogelijk, dat een zosterinfectie ook zonder herpes kan voorkomen.

Amstelveen, 3 October 1951.

K. J. JAMES

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — **INTERNATIONALE HULP AAN ZEELIEDEN.** De Wereldgezondheidsorganisatie heeft tezamen met de internationale organisatie voor de arbeid een commissie in het leven geroepen voor de bestudering van gezondheidsmaatregelen in het belang van de zeeman. In haar jongste bijeenkomst heeft deze commissie zich in het bijzonder beziggehouden met bestrijding van tuberculose en geslachtsziekten, geneeskundige keuring en verpleging in havenziekenhuizen (*Sem. méd.*, 10-14 Sept. 1951, bl. 614).

DENEMARKEN. — **SPRAAKSTOORNISSEN BIJ KINDEREN.** Volgens een onderzoek van het Deense departement voor statistiek leden in 1930 ruim 12 pCt der schoolkinderen, ongeveer 6000 kinderen, aan stoornissen van de spraak. Van hen stotterden er 2270.

Naar aanleiding hiervan werd een school gesticht met internaat, echter slechts berekend op 85 leerlingen. De lange wachtlijst noopt tot een betere voorziening, die zal bestaan in het van overheidswege aanstellen van spraakleraren door het gehele land, met de taak de patiënten thuis te behandelen. De Vereniging voor Geneeskunde en de Vereniging van Spraakleraren zijn tezamen verantwoordelijk voor de opleiding en diplomering van deze functionarissen (*J.A.M.A.*, 25 Aug. 1951, bl. 1607).

— **ADOLPH SELL HERDACHT.** Men herdacht ADOLPH SELL, honderd jaar geleden geboren, de stichter en organisator van een instituut voor de behandeling van epileptici, dat zich tot een economisch goed gefundeerde werkkolonie voor 700 lijdens, met huizen, ziekenpaviljoens, kerk, winkel en werkplaatsen ontwikkelde. SELL's proefschrift, getiteld *Over de betekenis van emoties voor het ontstaan van ziekte* werd in 1884 door de faculteit te Kopenhagen te licht bevonden. Enkele jaren later verklaarde hij „Als materialisme misschien zijn laatste troef: „bacteriologie” heeft uitgespeeld, zal de psychologie zich een nieuwe en belangrijke plaats in de wetenschap verwerven” (*J.A.M.A.*, 25 Augustus 1951, bl. 1667).

DUITSLAND. — **CALMETTE'S VACCINE.** In de jaren 1949 en 1950 zijn in Saksen ongeveer 400.000 schoolkinderen met BCG behandeld. Van deze bleken in 1950 4 kinderen aan open longtuberculose te lijden, 1 aan tuberculeuze meningitis. Daarentegen zijn bij 700.000 niet-geënte kinderen 130 gevallen van open longtuberculose herkend en 79 gevallen van meningitis. De uitkomsten in Westfalen zijn niet zo „krass”, maar het verschil tussen de ingeënten en de niet-ingeënten is eveneens significant (*Gesundheitsfürsorge*, 1951, bl. 13).

ENGELAND. — **CONGRES DER SANITARY INSPECTORS.** De opzichters voor de volksgezondheid, van wie onlangs in de rubriek Arts en Samenleving sprake

¹⁾ *N. T. v. G.*, No 38, bl. 2778.